

Drie bataljons infanterie oefenden in Sennelager

Opmars in de mist en terugtocht in de nacht

IN stevig tempo marcheerden dinsdag 8 oktober drie bataljons infanterie door de bossen en heidevelden ten noorden van Sennelager. Dat waren het 13e Gardebataljon fuseliers Prinses Irene, het 15e Bataljon Stoottroepen (het vroegere 433e) en het 16e Bataljon Limburgse Jagers (het vroegere 432e). Het geheel vormde een gevechtsgroep onder commando van luitenant-kolonel H. J. Lublink Weddik, die tevens nog een eskadron tanks, afkomstig van het 101 L.K. tankbataljon, onder zijn bevelen had. Leider van de oefening was brigade-generaal F. O. B. Musch, plv. commandant 4 Div.

DEZE troepenmacht was zaterdag 28 september in Sennelager aangekomen, had daar in de volgende week de gebruikelijke oefeningen in kleiner verband en bataljonstests gehouden en rukte nu uit voor een laatste grote manoeuvre, die drie dagen zou duren. En daar het prachtig herfstweer was, en aangezien de beruchte A-griep op deze bataljons geen vat meer had kunnen krijgen, heerste er een puike stemming in de gelederen. Zo in de geest van: laat die vijand maar opkomen, we lusten hen rauw!

In de buurt van Augustdorf, 20 km noord van Sennelager, nam de troep haar uitgangsstelling in en daar kwamen die dag de eerste berichten binnen over het optreden van de vijand, die zich in de buurt van Sennelager en Bad Lippspringe had genesteld en de daar liggende vliegvelden had bezet. Met de opdracht deze vliegvelden te heroveren en een bruggehoofd te vestigen over de rivier de Lippe, trokken de volgende morgen vroeg de bataljons langs twee assen in zuidelijke richting. Voorop gingen de Irene-mannen en de Limburgse Jagers, terwijl als reserve de Stoottroepen fungeerden. Weldra ontstonden de eerste strubbelingen met de vijand, die al ver vooruitgeschoven bleek te zijn. Deze vijand, dat waren de mannen van de Demonstratie-compagnie der Infanterieschool uit Harderwijk, onder leiding van kapitein C. J. Lith, die ook bij de in september (in stromende regen) gehouden gevechtsoefeningen en batal-

jonstests als zodanig waren opgetreden. Zij maakten het onze troepen behoorlijk lastig, zó lastig zelfs dat het Gardebataljon fuseliers vastliep, zodat het Bataljon Stoottroepen moest worden aangetrokken om de voorwaartse beweging te herstellen.

Achter het riviertje de Haustenbach gingen de troepen die avond in bivak, maar van nachtrust kwam niet veel, want de vijand zond onophoudelijk gevechtspatrouilles uit, die onze infanterie klaarwakker hielden.

Opmars in de mist

DICHTE mistsluiers hingen bij het aanbreeken van de nieuwe dag over de spookachtige ruïnes van dat rampzalige dorp Haustenbeck, dat onze troepen nu snel doorschreden. Haustenbeck was eens een aardig dorpje met een paar honderd inwoners, ongeveer 10 km noord van Sennelager. Maar in 1938 moest het volledig ontruimd worden, omdat het als oefenterrein voor huis- en straatgevechten voor Hitlers strijdkrachten in gebruik moest worden genomen. De bewoners dienden maar een goed heenkomen te zoeken, hun dorpje was ten dode opgeschreven.

Sedertdien zijn niet alleen Duitse, maar later ook Engelse, Canadese en niet te vergeten Nederlandse troepen door Haustenbeck getrokken. Zij hebben

zich daar verschanst, opstellingen ingenomen in de huizen, zich verdedigd en weer aangevallen . . . . , met het gevolg dat Haustenbeck nu een spookdorp is geworden, met half ingestorte huizen, afgebrotte muren, hol gependende vensters en onder water gelopen kelders! Een luguber geheel . . . .

ALLE RESPECT VOOR DE DEMCIE!

EEN woordje apart over de mannen van de demonstratie-compagnie uit Harderwijk, die van eind augustus af tot midden oktober steeds maar weer als tegenpartij hebben gefungeerd, zowel bij de bataljonstests als bij de grote gevechtsoefeningen in september en oktober. Daarbij waren zij vaak dag en nacht in touw.

De militairen van het vuurvoorstellingspeloton zorgden gedurende deze tijd bovendien voor een uitgebreide en zeer rumoerige begeleiding van het strijdgevoel, waardoor de realiteit van het gevechtsveld zeer dicht werd benaderd.

Met nimmer aflatende geestdrift hebben in weer en wind, bij nacht en ontij, de gelederen vaak gedund door de A-griep, de ± 250 „demcie“-militairen hun ondankbare en altijd veeleisende taak vervuld. Typerend voor hun enthousiasme is wel dat op de laatste dag de koks zich vrijwillig meldden voor de laatste nachtpatrouille, die zij keurig volbrachten!

Wij volgden die morgen het Bataljon Limburgse Jagers, dat onder commando stond van luitenant-kolonel J. van Buuren. Het was op de linkervleugel opgerukt tot aan een dwarsweg, enkele kilometers zuid van Haustenbeck, maar stuitte toen op sterke vijandelijke weerstand, waarna de voorste compagnieën zich begonnen in te graven. De mannen van de A-compagnie konden hun ongeduld nauwelijks bedwingen. Zij lagen daar in hun schuttersputjes in de voorste lijn en de pelotons-sergeant Meulenhoeke had alle moeite hen in bedwang te houden. In de tijgersluipgang kroop hij van de een naar de ander, controleerde de stand van de munitie, vulde aan waar dit nodig was en gaf berichten door naar zijn pelotonscommandant, luitenant Gerritse.

„Naar beneden die koppen, je zit in de voorste lijn”, brulde de sergeant naar zijn Limburgse Jagers, die in hun overmoed de vijand uitdaagden met de verachtelijke kreet: „Kom op, fillers!”

De Limburgse Jagers Kruyntjens en Intven, die met hun mitrailleur-bren een prima opstelling hadden ingenomen, zaten ook al te mopperen van: waarom trekken we er niet op af? We gooien ze er toch achter elkaar uit!

Overmoed gestraft

MAAR die overmoed, hoezeer ook getuigend van een goede geest, werd toch niet beloond. Integendeel! Even na het middaguur doken plotseling uit de mist tanks en infanterie op: de vijand had een tegenaanval ingezet, die met een behoorlijk vuurwerk gepaard ging.

Van alle kanten donderde en roffelde het, trotyl kwam met harde klappen tot ontploffing, rokende rookpotten maakten de mist nog dichter, mitrailleurs begonnen te ratelen. De scheidsrechters, aanemende dat deze tegenaanval met een aanzienlijk overwicht aan troepen was uitgevoerd (hetgeen in werkelijkheid natuurlijk niet het geval was) verklaarden de gehele A-compagnie der Limburgse Jagers voor vernietigd.

Dat veroorzaakte wel even een heftige teleurstelling bij de fanatieke Limburgers, maar tenslotte aanvaardden ze toch hun verlies als goede sportslui en trokken zingend van „We gaan nog niet naar huis” naar achteren.

De bataljonscommandant, inmiddels op de hoogte gebracht van de vijandelijke penetratie in zijn stellingen, beraamde snel een tegenaanvalsplan. De C- en D-compagnie werden met het eskadron tanks naar voren gedirigeerd, zij maakten een flankerende beweging en terwijl rode en witte seinpatronen de lucht in werden gejaagd, kregen de Limburgse Jagers nu alle gelegenheid zich te wreken op de vijand, die de kameraden van de A-compagnie zo smadelijk van het slagveld had verdreven. Omstreeks 2 uur was de oude frontlijn hersteld.

Kort daarop werd de grote gevechtsgroepaanval op de vijand ingezet, waartoe in de morgenuren de gevechtsgroepcommandant de nodige bevelen had uitgegeven. Het Gardebataljon fuseliers onder luitenant-kolonel W. P. Boerma had op de vleugel met verbluffende snelheid een flankerende beweging gemaakt, kwam prachtig op tijd aan de startlijn, die het gelijk met het Bataljon Stoottroepen van luitenant-kolonel J. H. Ranft, gesteund door de tanks, overschreed. Overal in het vlakke heidellandschap zag men de infanterie met zeer veel elan oprukken. De zware infanteriewapens kwamen in stelling en tegen zulk een verrassende, met grote overmacht uitgevoerde manoeuvre was de vijand niet bestand. Snel trok hij weg uit deze gevaarlijke omsingeling.

Limburgse Jagers gaan, ondersteund door tanks, tot de tegenaanval over

... stormde de vijand Haustenbeck binnen

Z. K. H. de Prins der Nederlanden in de commandopost van de gevechtsgroepcommandant, luit.-kolonel Lublink Weddik (links)

CADI ZETTE VOOR f 100.000. OM

OP het stationsempacement van Sennelager spraken wij met 2e luit. C. W. Jansen, commandant van het 30 man sterke Cadi-detachement, dat van 26 augustus af in de weer was geweest, om de troep van het nodige te voorzien. Zes cadiwagens reden al die weken in het gevechtsterrein, bovendien had men drie verkooptenten ingericht in het legeringsgebied en verder nog een speciale verkooptent voor de onfortuinlijke A-grieplijders. In totaal werd voor ruim f 100.000 omgezet!

Gevulde koeken stonden met een totaal van 90.000 boven aan de lijst, gevolgd door 62.000 spritsen. Naast ontelbare bekertjes koffie werden 60.000 flesjes chocolademelk en 60.000 flesjes limonade gelegeerd. Het overschot was men nu in goederenwagens aan het inladen. Terug naar Nederland? Nee, naar de omgeving van Osnabrugge, waar eind oktober een stafdienst-oefening werd gehouden en waar natuurlijk ook de Cadi weer niet mocht ontbreken.

Maar daarna zijn de Cadi-mannen en Cadi-wagens toch richting Leiden gegaan, na ruim twee maanden onafgebroken dienst in Duitsland!

Z.K.H. de Prins der Nederlanden, de Inspecteur-Generaal der K.L., woonde dit deel van de oefening bij. De Prins sprak niet alleen met de beide bataljonscommandanten, maar maakte ook op de hem eigen wijze een gemoedelijk praatje met tal van militairen, die dit natuurlijk bijzonder op prijs stelden.

Sombere berichten

IN de loop van de dag kwamen bij de gevechtsgroepcommandant sombere berichten binnen over vijandelijke troepenconcentraties en over nieuwe luchtladingen van de vijand in het Teutoburgerwoud. Op grond daarvan besloot de hogere legerleiding, de troepen niet ter plaatse te laten, maar ze gedu-

Mitrailleuropstelling der Limburgse Jagers in voorste lijn

rende de nacht o.a. terug te nemen op sterkere stellingen langs de Haustenbach, 10 km in noordelijke richting.

Veel rust werd de infanterie dus niet gegund, maar in voorbeeldige orde en rust, zonder zich door lawaai of lichtschijnsels te verraden, volbracht zij de nachtelijke mars en betrok nieuwe stellingen.

Ook deze terugtocht had de belangstelling van de Prins, die na het avondeten in Sennelager zijn jeep weer deed voorrijden en verscheidene uren, tot bijna middernacht, in het gevechtsterrein bleef. Voor het uiterst gedisciplineerde optreden der troepen had de Prins niets dan lof.

De volgende morgen vroeg — de mist was nu gelukkig opgetrokken — waren de ruïnes van Haustenbeck opnieuw het toneel van een verwoede strijd. De vijand stormde langs de modderige straten het dorp binnen, maar de B-compagnie van het Gardebataljon fuseliers had zich hier behoorlijk verschanst, zodat er geen doorkomen aan was. Ook op de andere vleugel, waar de Limburgse Jagers lagen, probeerde de vijand door te dringen, eveneens zonder resultaat. Maar achteraf bleken dit slechts speldeprikken te zijn, bedoeld om de aandacht af te leiden van 's vijands hoofdmacht, die tussen deze beide aanvalspunten in de grote aanval op de gevechtsgroep had gelanceerd. Wij bevonden ons die morgen in het hoofdkwartier van de gevechtsgroepcommandant, waar langzamerhand berichten binnendruppelden, die wezen in de richting van deze vijandelijke aanval. Ook de Prins, even onvermoeibaar als de troepen zelf, was hier al weer zeer

vroeg aanwezig en liet zich door de officieren van de staf uitvoerig inlichten over de stand van zaken. Toen de bedoelingen van de vijand duidelijk vaststonden gaf de gevechtsgroepcommandant bevelen uit voor een tegenaanval, maar vóór deze zou worden uitgevoerd, verklaarde brigade-generaal Musch de oefening voor geëindigd!

De troepen marcheerden bij prachtig zonnig weer in opgewekte stemming terug naar het bivak in Sennelager en konden zich gereed maken voor het vertrek naar Nederland. Zij mochten dat doen in het besef dat zij zich zeer goed geweerd hadden en blijk hadden gegeven van prima uithoudingsvermogen, een uitstekende discipline en een goed begrip van hun taak in het gevechtsterrein.

R.